

group 4-16 women with arterial pressure. Risk factors of cardiovascular diseases, intima/media thickness of brachiocephalic vessels, and the speed of carotid-femoral pulse propagation were evaluated. Stress testing was conducted using a sample of "mathematical calculations", increased systolic blood pressure and / or heart rate by > 7% and > 10%, respectively, during the test was considered to be increased reactivity.

Results

Systolic blood pressure in men had a clearly expressed age-dependent nature of increase and was 129-134 mm Hg. Systolic blood pressure in women reached its maximum level in 2.5 years earlier, but its level was absolutely identical to those of systolic blood pressure in men.

34.7% of men with a high level of normal blood pressure and 22.5% with arterial hypertension had increased stress reactivity. Among women, these indicators were 30.1% and 20.0%, respectively. Male individuals with increased body weight had a large increase in systolic blood pressure and heart rate by 4.1% and 5.8%, respectively, women had the increase by 4.7% and 6.0%, respectively. Patients of both sexes who smoke had a large increase in systolic blood pressure (by 4.3% and 4.9%, respectively), as well as patients with dyslipidemia (6.0% and 6.8%, respectively), in comparison with individuals, who did not have these risk factors. 46.8%

and 70.0% of men in groups 1 and 2 with increased blood pressure response to a stress test had signs of atherosclerosis of brachiocephalic vessels, and 35.7% and 43.2% of those surveyed had normal reactivity. Among patients of groups 3 and 4, 40.6% and 65.1% of women with an increased response to arterial pressure on the stress test had signs of atherosclerosis of brachiocephalic vessels, and 32.1% and 39.3% of those surveyed had normal reactivity. Arterial stiffness was determined in 53.1% and 75.0% of men in groups 1 and 2 with increased stress reactivity, which is in 6.1 and 2.8 times more frequent in comparison with normal reactivity with a high level of normal blood pressure and arterial hypertension, respectively. Arterial stiffness was determined in 51.2% and 72.1% of women in groups 3 and 4 with increased stress reactivity, which is in 5.9 and 3.0 times more frequent in comparison with normal reactivity with a high level of normal blood pressure and arterial hypertension, respectively.

Conclusion

As a result of the research, a negative effects were detected increased stress reactivity of blood pressure on the vascular wall in men and women with high normal blood pressure and diagnosed arterial hypertension, which is realized not only in the early development of atherosclerosis, but also in arterial stiffness.

УДК 616.314:005.745(477)

УЧАСТЬ СТУДЕНТІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ПВНЗ «КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» У РОБОТІ ІХ (ХVІ) З'ЇЗДУ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ» «НАЦІОНАЛЬНА ПРОГРАМА ПРОФІЛАКТИКИ ОСНОВНИХ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ЯК СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»

- ¹ О. В. Копчак, д. мед. н., доц., зав. каф. терапевт. стоматол.
- ² І. П. Мазур, д. мед. н., проф. каф. стоматол.
- ¹ О. В. Азаров, к. мед. н., доц. каф. терапевт. стоматол.
- ¹ А. С. Куліш, асист. каф. терапевт. стоматол.
- ¹ ПВНЗ «Київський медичний університет»
- ² НМАПО ім. П. Л. Шупика, м. Київ

У м. Києві 18-19 жовтня 2018 р. відбувся ІХ (ХVІ) з'їзд ГО «Асоціація стоматологів України» «Національна програма профілактики основних стоматологічних захворювань як складова державної системи охорони здоров'я України», який був присвячений 100-річчю формування Української наукової стоматологічної школи. Під час роботи З'їзду були обговорені важливі питання стоматології: організація стоматологічної допомоги в умовах реформування медичної галузі, визначення місця та ролі стоматолога у первинній ланці надання медико-профілактичної допомоги населенню України та зроблено підсумок наукових та практичних досягнень в стоматології.

Громадська організація «Асоціація стоматологів України» заснована 23 жовтня 1994 року та є всеукраїнською громадською організацією, що об'єднує на

основі спільності інтересів, за професійною ознакою громадян України – лікарів-стоматологів, інших лікарів суміжних професій, а також спеціалістів з інших галузей знань, чия професійна діяльність пов'язана з проблемами стоматології. Асоціація налічує близько 10 тисяч членів та об'єднує всі регіони України.

Основною метою діяльності Асоціації є задоволення та захист законних соціальних, економічних, творчих, вікових та інших спільних інтересів своїх членів; сприяння професійній і науковій діяльності спеціалістів стоматологічного профілю, спрямованої на поліпшення рівня вітчизняної стоматологічної науки та практики (рис. 1).

Асоціація проводить велику міжнародну діяльність, є членом Всесвітньої федерації стоматологів (FDI) з 1998 року та Європейського регіонального відділу Всесвіт-

Рис. 1. Доповідь президента ГО «АСУ» проф. Мазур І.П. на тему: «Аналіз діяльності ГО «АСУ» та стратегічні напрямки розвитку стоматологічної галузі в Україні»

Рис. 2. Вітальне слово народного депутата Олега Мусія

Рис. 3. Від МОЗ України з вітальним словом виступив заступник міністра Ілик Р.Р.

Рис. 4. Від Комітету з питань охорони здоров'я Верховної Ради України виступила О. Богомолець

Рис. 5. Виступ народного депутата України Сисоєнко І.

Рис. 6. Відвідування З'їзду ГО «АСУ» студентами ПВНЗ «Київський медичний університет»

Рис. 7. Викладачі кафедр ортопедичної стоматології та ортодонтії та терапевтичної стоматології ПВНЗ «Київський медичний університет» на 3'їзді ГО «АСУ»

ньої федерації стоматологів EROFDI. Асоціація активно співпрацює з Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) і Організацією Об'єднаних Націй (ООН).

Асоціація також займається безперервним професійним розвитком лікарів-стоматологів, координує професійну діяльність з Міністерством Охорони Здоров'я України і також координує професійну діяльність з комітетом з охорони здоров'я Верховної Ради України, проводить велику наукову діяльність та сприяє професійному розвитку молодих вчених

Рис. 8. Президент ГО «АСУ» д. мед. н., проф. Мазур І.П., завідувачі кафедр ортопедичної стоматології та ортодонтії та терапевтичної стоматології ПВНЗ «Київський медичний університет» д. мед. н., проф. Дорошенко С.І. та д. мед. н., доц. Копчак О.В.

Рис. 9. Студенти 4 курсу стоматологічного факультету ПВНЗ «Київський медичний університет» на 3'їзді ГО «АСУ»

лікарів-стоматологів (рис. 2, 3, 4, 5).

До складу Координаційної Ради ГО «АСУ» входить представник ПВНЗ «Київський медичний університет» – завідувач кафедри терапевтичної стоматології д. мед. н. Копчак О.В.

У роботі 3'їзду взяли участь всі кафедри стоматологічного факультету ПВНЗ «Київський медичний університет» під керівництвом ректора проф. Івнєва Б.Б., першого проректора проф. Середи П.І., проректора з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти проф. Доан С.І. та декана доц. Тимченко І.М. 3'їзд відвідали студенти 4 та 5 курсів, лікарі-інтерни ПВНЗ «Київський медичний університет» (рис. 6, 7, 8, 9).

У перший день роботи 3'їзду були проведені науково-практичні симпозиуми: «Актуальні питання стоматології. Сучасні аспекти стоматологічної допомоги в Україні» на якому виступила д. мед. н. Копчак О.В. з доповіддю на тему: «Регенеративна терапія в комплексному лікуванні генералізованих захворювань тканин па-

Рис. 10. Доповідь д. мед. н., доц. Копчак О.В. на 3'їзді ГО «АСУ»

Рис. 11. Доповідь д. мед. н., проф. Якубової І.І. на З'їзді ГО «АСУ»

родонта» та «Фармакологічні та профілактичні засоби в практиці лікаря-стоматолога», виступила проф. Якубова І.І. з доповіддю на тему: «Чотири ключові складові у профілактиці стоматологічних захворювань у період вагітності», а також відбувся симпозиум «Інфекційний контроль в стоматологічній практиці: європейські настанови» та науково-практичний симпозиум «Мультидисциплінарний підхід до скронево-нижньощелепних розладів (Temporomandibular disorders)» (рис. 10, 11).

На другий день роботи З'їзду відбулося переобрання президента ГО «АСУ», делегатом від ПВНЗ «Київський

медичний університет» виступила завідувач кафедри терапевтичної стоматології д. мед. н. Копчак О.В. За результатами відкритого голосування було обрано президентом д. мед. н., проф. Мазур І.П.

У цей день (19 жовтня 2018 р.) проведено симпозиум молодих учених та лікарів-стоматологів «Сучасні підходи до діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань: від наукових розробок до практичного впровадження в клінічну практику», де були представлені 4 доповіді від кафедри терапевтичної стоматології (завідувач кафедри – д. мед. н. Копчак О.В.): аспірант Куліш А.С. «Особливості хронічного перебігу карієсу зубів у хворих на цукровий діабет» (науковий керівник – д. мед. н., проф. Удод О.А.), студент 5 курсу Погуляйло І.Ю. «Прояви передраків червоної облямівки губ у осіб молодого та середнього віку» (науковий керівник – к. мед. н., доц. Азаров О.В.), студенти 5 курсу Випханюк А.М., Каташова П.А. «Можливість застосування магнітострикційних технологій в лікуванні генералізованих захворювань тканин пародонта» (науковий керівник – д. мед. н., доц. Копчак О.В.), студенти 5 курсу Попова Н.С., Можар Ю.А., Тимошинець А.М., Ванжа В.І. «Розповсюдженість та фактори ризику виникнення лейкоплакії серед осіб молодого віку» (науковий керівник – д. мед. н., доц. Копчак О.В.) (рис. 12, 13, 14). Матеріали доповідей будуть опубліковані у вигляді тез.

Зі слів студентів-доповідачів надана можливість участі у З'їзді такого масштабу є колосальним досвідом та поштовхом на шляху до успіху та реалізації в галузі науково-практичної стоматології (рис. 16, 17).

«Наш перший виступ на IX З'їзді стоматологів України – це неймовірний досвід, незабутні емоції та унікальна можливість почати шлях молодого науковця. Велика подяка кафедрі терапевтичної стоматології за підтримку та натхнення у наших починаннях.

Рис. 12. Доповідь студентів 5 курсу Випханюк А.М. та Каташової П.А.

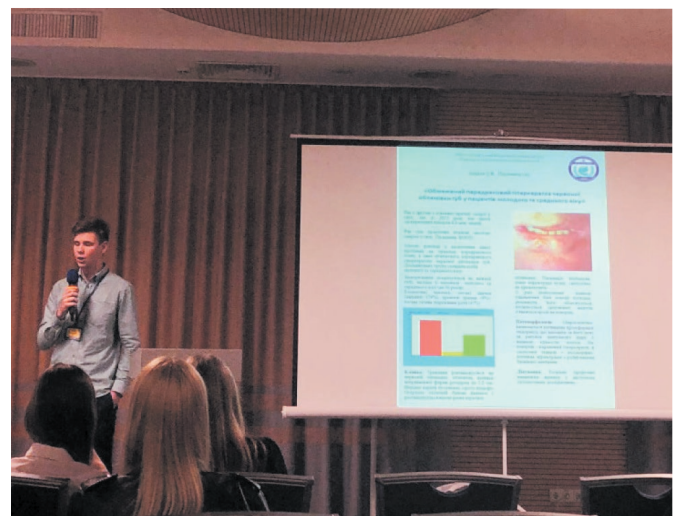

Рис. 13. Доповідь студента 5 курсу Погуляйло І.Ю.

Рис. 14. Доповідь студентів 5 курсу на секції молодих вчених – Попової Н.С., Можар Ю.А., Тимошинцев А.М., Ванжи В.І.

Це лише маленький крок до великої мети!», – Попова Надія (рис. 15).

У рамках З'їзду проведено виставку стоматологічного обладнання, демонстрацію нових технологій та методик для діагностики, лікування та профілактики в стоматології, майстер-класи з використанням сучасних стоматологічних матеріалів.

Підсумком роботи З'їзду стала презентація історичного видання «Стоматологічна допомога в Україні: основні показники діяльності за 2008-2018 роки» під редакцією проф. Вороненко Ю.В., проф. Павленко О.В.,

Рис. 15. Студентка 5 курсу стоматологічного факультету Попова Надія

Рис. 16. Викладачі кафедри терапевтичної стоматології та студенти-доповідачі 5 курсу на секції молодих вчених

проф. Мазур І.П. та визначення шляхів подальшої діяльності майже тридцятитисячної стоматологічної громади, що має бути спрямованою на покращання здоров'я порожнини рота та організму в цілому, профілактику стоматологічних захворювань, поліпшенню стандартів надання стоматологічної допомоги. Було обговорене питання підготовки Національної державної програми основних неінфекційних та стоматологічних захворювань, які мають спільні чинники розвитку. Робота З'їзду проводилась за активної участі профільних стоматологічних асоціацій, Комітету з охорони здоров'я Верховної Ради України та МОЗ України. Таким чином, спільна співпраця позначається подальшими успіхами та новими спільними науковими ідеями, шляхами до вирішення загальних проблем практичної стоматології, що сприятиме істотному прискоренню розвитку стоматологічної науки в Україні.

Рис. 17. Учасники Симпозіуму молодих вчених

РЕЗОЛЮЦІЯ

IX (XVI) з'їзду Асоціації стоматологів України (19 жовтня 2018 р.)

27 травня 2007 року було прийнято Резолюцію ВООЗ – WHA/17 – Гігієна порожнини рота: план дій по її пропаганді та комплексній профілактиці захворювань. У відповідності до цього документа ВООЗ закликає країни-члени вжити заходів:

- Щодо забезпечення здоров'я порожнини рота в національних програмах комплексної профілактики та лікування хронічних неінфекційних захворювань
- Щодо забезпечення здоров'я порожнини рота в національній політиці комплексної профілактики неінфекційних хвороб та боротьби з ними
- Включити забезпечення порожнини рота в систему посиленої первинної медико-санітарної допомоги при хронічних неінфекційних захворюваннях та сприяти забезпеченню наявності стоматологічної допомоги.

Резолюція ООН 66.1 від 19 вересня 2011 року щодо боротьби з неінфекційними захворюваннями в світі також звернула увагу на вказану проблему.

Це так само стосується і України – члена ВООЗ, де однією з найбільш актуальних проблем є стан здоров'я населення, в тому числі його складової – стоматологічного здоров'я. Низький рівень стоматологічного здоров'я, насамперед дитячого населення та вагітних жінок, негативно впливає на стан загального здоров'я впродовж усіх періодів життя людини, спричиняючи соціальні та фінансові проблеми та позначаючись на рівні соціально-економічного розвитку країни.

Глобальні цілі, визначені ВООЗ і FDI (2003) до 2020 року, передбачають:

- сприяння стоматологічному здоров'ю і мінімізацію впливу захворювань стоматологічного та щелепно-лицевого походження на загальне здоров'я і психосоціальний розвиток, зосереджуючи сили на популяризації стоматологічного здоров'я серед населення, яке найбільшою мірою страждає від вказаних станів і захворювань;
- мінімізувати вплив стоматологічних і щелепно-лицевих проявів загальних захворювань окремих осіб і суспільства в цілому, використовуючи ці прояви для ранньої діагностики, профілактики і ефективного лікування системних захворювань.

Аналіз сучасного стану стоматологічної галузі в Україні та перспектив розвитку в Україні свідчить про необхідність реорганізації стоматологічної служби. Загальні проблеми в галузі охорони здоров'я в сучасних умовах обумовлені негативною динамікою показників загального стану здоров'я населення та стану стоматологічного здоров'я як його невід'ємної складової, недостатньою увагою громадськості до питань збереження та підтримання здоров'я на тлі обмеженого бюджетного фінансування, недосконалої законодавчої бази, яка на сьогодні не забезпечує ефек-

тивну діяльність системи охорони здоров'я в цілому та стоматологічної галузі зокрема, запровадження засад міжгалузевої кооперації. Сучасна система організації надання стоматологічної допомоги населенню потребує кардинальних змін, що складає актуальну проблему для охорони здоров'я в цілому і для стоматологічної галузі.

У жодній з держав сучасного світу не існує практики державного фінансування повного обсягу стоматологічних послуг населенню. Забезпечення доступності у повному обсязі для всіх верств населення всіх видів стоматологічної допомоги, запровадження сучасних технологій профілактики та лікування можливе лише шляхом створення єдиного медичного простору, що забезпечує ефективну взаємодію стоматологічних закладів різних форм власності.

Для запровадження ефективної моделі єдиного медичного стоматологічного простору в Україні необхідно привести у відповідність діюче нормативно-правове забезпечення, що дозволить здійснити реорганізацію медичних стоматологічних закладів та їх підрозділів шляхом зміни форми господарювання, перетворюючи їх в державні, комунальні чи орендні підприємства. При цьому зобов'язання держави мають бути сформульовані у вигляді стандартів надання гарантованого обсягу стоматологічної допомоги населенню, насамперед, дитячому населенню та декретованим групам населення.

Поступове закриття мережі стаціонарних стоматологічних кабінетів внаслідок граничної зношеності обладнання, неможливості дотримання вимог санітарно-епідемічного режиму під час їх використання, неузгодженості дій керівників закладів системи МОЗ та МОН України спричинило руйнацію діючої системи стоматологічної диспансеризації.

Важливе значення для державного підходу в профілактиці основних стоматологічних захворювань має систематизація епідеміологічних обстежень та моніторингу стоматологічних захворювань, розробка національної та комунальних програм профілактики серед населення України.

Потребує докорінних змін система додипломної та післядипломної освіти. На часі впровадження системи безперервної медичної освіти лікарів.

Необхідно приділяти більше уваги історії розвитку вітчизняної стоматології, яка вже налічує 100 років.

Заслухавши та обговоривши звітну доповідь Президента Асоціації стоматологів України, професора Мазур І.П. за період роботи з жовтня 2016 року по жовтень 2018 року IX (XVI) з'їзду Асоціації стоматологів України

Вирішив:

1. Визнати роботу Президента та керівних органів Асоціації стоматологів України за період роботи з жовтня 2016 року по жовтень 2018 року задовільною.

2. Створити робочу групу по розробці проекту Національної програми профілактики основних стоматологічних захворювань як складової державної системи охорони здоров'я України. Робочій групі до березня 2019 року підготувати проект для розгляду Координаційною радою АСУ та подання на затвердження у відповідних органах державної влади.

3. Підтримати Проект Закону України № 7065 «Про організацію медичного обслуговування населення в Україні» та добиватися виділення стоматологічної допомоги в окремий вид медичної допомоги, надання стоматологічної допомоги населенню України на первинному, вторинному та третинному рівнях.

4. Підтримати Проект Закону України № 8250 «Про лікарське самоврядування».

5. Продовжити роботу по просуванню та прийняттю відповідними органами державної влади гарантованого рівня безоплатної стоматологічної допомоги. Звернутись до Національної служби здоров'я України з пропозиціями щодо гарантованого рівня безоплатної стоматологічної допомоги та запропонувати співпрацю Асоціації стоматологів України з цього питання.

6. Звернутись до Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти та науки України з пропозицією видати спільний Наказ щодо організації надання стоматологічної допомоги та проведення профілактики основних стоматологічних захворювань в організованих дитячих колективах.

7. Рекомендувати МОН та МОЗ України реалізувати досвід вітчизняних експертів і міжнародних фахівців

у галузі медичної/стоматологічної освіти щодо усунення невідповідностей з вимогами ВФМО і ЄС у «Стандарті вищої освіти з фаху Стоматологія», а саме:

- адаптувати навчальні плани і програми до міжнародних, що сприятиме реальному впровадженню академічної мобільності як студентів так і викладачів та оптимізації організаційних аспектів освітнього процесу;

- підвищити термін професійної підготовки у медичному закладі вищої освіти до 360 кредитів із введенням практично-орієнтованого завершального року навчання;

- ввести для забезпечення магістерського рівня вищої медичної освіти відповідно до «Закону про вищу освіту», виконання і захист випускниками магістерської роботи у контексті внесення у комплекс необхідних випускнику компетентностей – науково-дослідної компетентності.

8. Звернутись до керівництва Національної Академії медичних наук України з пропозицією про створення на базі відділу епідеміології та профілактики основних стоматологічних захворювань ДЗ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України» всеукраїнського центру з епідеміологічних обстежень та моніторингу стоматологічних захворювань, розробці комунальних програм профілактики серед населення України.

9. Звернутись до керівництва Національного музею історії медицини з пропозицією про створення експозиції з історії стоматології, включитись в роботу по практичній реалізації цієї пропозиції.

УДК 94:615.015.32:614.2

ГОМЕОПАТІЯ В УКРАЇНІ: ГОЛОВНІ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ. (ЛЕКЦІЯ)

■ А. П. Мощич, д. мед. н., проф. каф. дит. оториноларингол., аудіол. і фоніатр.

■ *НМАПО ім. П. Л. Шупика, м. Київ*

Гомеопатія як напрямок медицини, була відомою і користувалася авторитетом серед населення великих міст України ще на початку IX століття. Значну популярність вона набула серед лікарів і пацієнтів на початку 30-х років XIX століття. Перша гомеопатична аптека була відкрита в Києві в 1835 році ще за життя засновника гомеопатії – німецького лікаря, професора Лейпцігського університету Християна Фрідріха Самуеля Ганемана, який помер в Парижі в 1843 році. У 80-90-х роках XIX століття в українських містах створювали-

ся об'єднання послідовників гомеопатії: в грудні 1889 року в Києві етаке товариства очолив Федоровський, в квітні 1891 року в Одесі – Маразлі, в липні 1891 року в Чернігові – Вишневський, в жовтні того ж 1891 року в Харкові – Телятников. Такі товариства існували також в Полтаві (з 1893 р.) і Кам'янець-Подільському (з 1903 р.). Громадські об'єднання послідовників гомеопатії в Ялті та Феодосії були зареєстровані на межі 1899-1900 рр. Усі товариства з моменту заснування вели роботу з організації гомеопатичних лікарень для хворих, а через